

Roll No.

[Total No. of Printed Pages : 4

Total No. of Questions : 10]

SS

2067

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

HISTORY AND APPRECIATION OF ART (Theory)

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Evening Session)

Maximum marks : 90

Time allowed : Three hours

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪਿਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪਿਪਰ-ਕੋਡ 050 ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।
- (ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 30 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।
- (iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।
- (iv) ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਲ ਕਰਨੇ ਹਨ । ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ । ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 18 ਅੰਕ ਹਨ ।

ਭਾਗ-I

1. ਪੱਛਮੀ ਭਾਰਤੀ ਲਘੂ ਚਿਤਰਕਲਾ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ । ਇਸਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਕੌਣ ਸਨ?
2. ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਚਿਤਰਕਲਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।
3. ਪਹਾੜੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਚਿੱਤਰਾਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ।
4. ਪੱਲਵ ਅਤੇ ਏਲੋਰਾ ਸਕੂਲ ਦੀ ਚਿਤਰਕਲਾ ਸ਼ੈਲੀ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ ।
5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 - (a) ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਏਲਿਫੇਂਟਾ ਗੁਫਾ ਬਾਰੇ
 - (b) ਪਾਲ ਸਕੂਲ
 - (c) ਅਮਰਾਵਤੀ ਕਲਾ
 - (d) ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਚੋਲਾ ਬ੍ਰੈਨਜ਼ ।

[Turn over

ਭਾਗ-II

6. ਭਾਰਤੀ ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਦੇ ਛੇ ਅੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ।
7. "ਕਲਾ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰਤਾ" ਬਾਰੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੋ।
8. ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ? ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
9. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 - (a) ਅਸ਼ੋਕ ਥੰਮ੍ਹ ਤੇ ਬਣੇ ਚਾਰ ਸ਼ੇਰ
 - (b) ਨਟਰਾਜ ਕਾਂਸੀ ਦੀ ਮੂਰਤੀ (ਚੋਲਾ)
 - (c) ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਬਚ੍ਹਾ (ਅਜੰਤਾ)
10. ਤੁਹਾਡੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ ਕੀ ਗੁਣ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

- ਨੋਟ : (i) अपनी उत्तर-पुस्तिका के मुख्य पृष्ठ पर विषय-कोड/पेपर-कोड वाले खाने में विषय-कोड/पेपर-कोड 050 अवश्य लिखें।
- (ii) उत्तर-पुस्तिका लेते ही इसके पृष्ठ गिनकर देख लें कि इसमें टाइटल सहित 30 पृष्ठ हैं एवं सही क्रम में हैं।
- (iii) उत्तर-पुस्तिका में खाली छोड़े गये पृष्ठ/पृष्ठों के पश्चात् हल किए गए प्रश्न/प्रश्नों का मूल्यांकन नहीं किया जायेगा।
- (iv) कुल पाँच प्रश्न कीजिए। पहले भाग में से कोई भी तीन प्रश्न कीजिए एवं दूसरे भाग में से कोई भी दो प्रश्न कीजिए। प्रत्येक प्रश्न के 18 अंक हैं।

भाग-I

1. पश्चिमी भारतीय लघु चित्रकला की मुख्य विशेषताओं पर चर्चा करें। इसके कलाकार कौन थे?
2. राजस्थानी शैली की चित्रकला के बारे में विस्तारपूर्वक लिखें।
3. पहाड़ी चित्रकला शैली पर एक निबंध लिखें एवं इसके महत्वपूर्ण चित्रों पर चर्चा करें।
4. कला के पल्लव और एलोरा स्कूलों पर लघु नोट लिखें।
5. निम्नलिखित में से किसी भी दो पर लघु नोट लिखें :
 - (क) किसी भी एक एलीफेंटा गुफा के बारे में।
 - (ख) पाल स्कूल।

- (ग) अमरावती कला ।
 (घ) कोई भी एक चोल कांस्य ।

भाग-II

6. भारतीय चित्रकला के छः अंगों के बारे में विस्तारपूर्वक लिखें ।
 7. "कला और सौंदर्य" के बारे में अपने विचार उदाहरण सहित प्रकट करें ।
 8. आप एक कलाकृति की सराहना कैसे करेंगे ? इसके मुख्य तत्वों का वर्णन करें ।
 9. निम्नलिखित में से किसी भी दो पर लघु नोट लिखें :
 (क) अशोक स्तंभों पर चार शेर
 (ख) नटराज कांस्य (चोल)
 (ग) माँ और बच्चा (अजंता)
 10. आपके अनुसार एक अच्छे कलाकार में क्या गुण होने चाहिए ? चर्चा करें ।

(English Version)

- Note : (i) You must write the subject-code/paper-code 050 in the box provided on the title page of your answer-book.*
 (ii) *Make sure that the answer-book contains 30 pages (including title page) and are properly serialized as soon as you receive it.*
 (iii) *Question/s attempted after leaving blank page/s in the answer-book would not be evaluated.*
 (iv) *Attempt any five questions in all. Attempt any three questions from Part-I and any two questions from Part-II. All questions carry 18 marks.*

Part-I

1. Discuss the main characteristics of western Indian miniature paintings. Who were its Artists ?
2. Write in detail about Rajasthani School of painting.
3. Write an essay on Pahari paintings and discuss its important paintings.
4. Write short notes on style of painting of Pallava and Ellora schools of Art.

5. Write short notes on any *two* of the following :

- (a) Any one of Elephanta cave
- (b) Pala school
- (c) Amravati Art
- (d) Any one Chola Bronze.

Part-II

- 6. Write in detail on Six Limbs of Indian painting.
- 7. Give your views about "Art and Beauty" with examples.
- 8. How will you appreciate a "Piece of Art"? Describe its main elements.
- 9. Write short notes on any *two* of the following :
 - (a) Four Lion designs on Ashoka Pillars.
 - (b) Natraj Bronze (Chola)
 - (c) Mother and Child (Ajanta)
- 10. Discuss, what according to you should be the qualities of a good Artist?